

Piše Lea Kreszinger,
dr. vet. medicine
Veterinarska klinika Kreszinger
www.klinika-kreszinger.com

Oba zahvata služe kontroli životinjske populacije, no sterilizacija ne utječe na spolni nagon i ponašanje. Kastracijom se smanjuje nagon. S veterinarom razgovarajte o mogućim rizicima i koristima

Što je kastracija, a što sterilizacija

Godinama me već vlasnici kuja ispravljaju nakon što zaključim da je njihova ljubimica kastrirana. "Ne, ona je sterilizirana", kažu. Možda je vrijeme da razjasnimo ovu urbanu legendu o kastriranim mužjacima i steriliziranim ženama.

Uklanjanje spolnih žlijezda

Kastracija zahtijeva operacijski zahvat koji može obaviti isključivo veterinar. Tehnika uključuje nepovratno uklanjanje testisa kod muških jedinki ili jajnika (ovariotomija), najčešće zajedno s maternicom (ovariohisterektomija), kod ženskih jedinki. Prednosti ovih zahvata su prestanak proizvodnje spolnih hormona, sprečavanje seksualnog nagona, eventualno smanjenje dominacije. Kod ženki prestaje tjeranje (ciklus estrusa), sprečava se mogućnost razvoja karcinoma mliječne žlijezde i reproduktivnih organa. Kod mužjaka se smanjuje vjerojatnost bolesti prostate. Nedostaci su, kao i kod svakog operacijskog zahvata, rizik od anestezije te moguć razvoj pretilosti ako prehrana nakon zahvata nije prilagođena zahtjevima organizma. Sterilizaciju također obavljaju samo veterinari. Kod mužjaka uključuje rezanje (ireverzibilan zahvat) ili podvezivanje (reverzibilan zahvat) sjemenovoda. Prednosti su manja invazivnost zahvata od kastracije, brži oporavak, smanjena mogućnost bolesti prostate. Nedostaci su to što proizvodnja hormona nije zaustavljena, životinja i dalje pokazuje seksualni nagon i, ako je dominantna, ponašanje se neće promijeniti.

Sterilizacija ženke uključuje podvezivanje jajnika. Prednosti su manje invazivna operacija, brži oporavak, smanjena mogućnost razvoja karcinoma maternice i jajnika. Nedostaci su što se životinja i dalje tjera i privlači mužjake, a ne ponaša se miroljubivije.

Kako kastracija utječe na životinju

Kastracija kućnih ljubimaca postupak je kontrole populacije i prevencije

neželjene mladunčadi. Na odluku utječu i medicinski ili bihevioralni razlozi te faktori kao što su vrsta, spol, pasmina, dob životinje i zdravstveno stanje. Preporučuje se s veterinarom razgovarati o mogućim rizicima i koristima za svaku pojedinu životinju. Kastracijom se smanjuje spolni nagon. Kod ženki se sprečava mogući problem ciklusa (estrusa, tjeranja) i lažne trudnoće. Predlaže se i iz medicinskih razloga, npr. za smanjenje

Ako je vaš kućni ljubimac sklon dominaciji i agresiji ili pak bježanju od kuće, kastracija bi mogla biti najbolji izbor

perinealne hernije ili hiperplazije prostate kod pasa ili sprečavanje piometre (gnojne upale maternice) kod kuja. Kod mačaka se smanjuje potreba za bježanjem od kuće, čime se smanjuje i stradavanje mačaka i sklonost sukobima, a time i mogućnost inficiranih rana i apscesa te širenje zaraznih bolesti mačaka (najpoznatije su FIV i FeLV). Mužjake se preporučuje kastrirati prije spolne zrelosti (u dobi od šest do osam mjeseci) radi izbjegavanja označavanja teritorija urinom izrazito neugodna mirisa. Ako je vaš ljubimac sklon dominiranju i agresiji ili bježanju od kuće, kastracija bi mogla biti najbolji izbor. Možda su zato kastrirane životinje dugovječnije?

Prevenција bolesti

Kontrolu populacije danas uz veterinare zagovaraju i udruge za zaštitu i prava životinja, na taj se način promovira odgovorno vlasništvo i edukacija vlasnika. Vlasnicima kroz edukaciju želimo pružiti najnovija saznanja.

● Kontroverzne su studije vezane uz tumore mliječne žlijezde. Norveška studija utvrdila je incidenciju od 53 posto nekastriranih kuja oboljelih od ovog zloćudnog tumora. Zna se da je spolni hormon estrogen odgovoran za nastanak ove bolesti pa je zahvat u

najranijoj dobi važan u prevenciji. Ako je kuja kastrirana prije prvog tjeranja, rizik od nastanka tumora mliječne žlijezde sveden je na samo 0,5 posto. Nakon dva ciklusa taj rizik raste na 26 posto. Kastracija starijih kuja nema nikakav učinak u prevenciji bolesti niti sprečava nastanak daljnjih tumora.

● Lažna trudnoća obično se javlja šest do 12 tjedana nakon estrusa i često ne zahtijeva liječenje, osim ako se ne komplicira snažnom upalom i infekcijom. Kastracija je jedini način prevencije.

● Piometra (gnojna upala maternice) prema nekim studijama zahvaća oko četvrtine nekastriranih kuja u dobi do deset godina. Rizik se povećava s dobi. Vlasnici vjeruju kako je jedna od metoda prevencije barem jedno potomstvo, no za to nema čvrstih dokaza. Kastracija u bilo kojoj dobi prevenira nastanak piometre, a njome se prevenira i nastanak često hormonalno uzrokovanih vaginalnih i vulvarnih tumora.

● Urinarna inkontinencija kastriranih kuja djelomice utječe na kvalitetu i organizaciju života kuje. Obično se kontrolira lijekovima, no liječenje je doživotno. Vlasnik najčešće primijeti lokvice urina na mjestu gdje kuja leži. Naravno, potrebno je isključiti druge bolesti kao što su uroinfekti ili bolesti bubrega. Hormonalna inkontinencija može se javiti i kod jedan posto nekastriranih kuja. Točan je uzrok nepoznat. Incidencija je češća kod kuja težih od 10 kg.

● Studije su dokazale važnost spolnih hormona u razvoju određenih tkiva, pa tako i u razvoju kostiju. Dokazano je da kuje kastrirane prije šestog mjeseca života imaju veću incidenciju puknuća prednjeg križnog ligamenta koljena. Prema novijim studijama, labradori i zlatni retrieveri kastrirani prije šestog mjeseca života imaju dva do pet puta veću incidenciju u razvoju ortopedskih bolesti. Dokazana je i nešto veća incidencija limfoma, hemangiosarkoma, osteosarkoma.

KOLIKO TRAJE OPORAVAK

KASTRACIJA: mužjaci se obično potpuno oporave unutar jednog tjedna, ženke se oporavljaju i do dva tjedna.
STERILIZACIJA: mužjaci se obično potpuno oporave za dva do tri dana, ženke za pet dana.

DEBLJANJE NAKON KASTRACIJE

Kastrirane životinje su, dokazano je, sklonije debljanju i otežanom kretanju. Procjenjuje se da kastrirani psi trebaju približno 30 posto niži unos kalorija zbog smanjenog interesa za kretanje i povećanog apetita. Stoga je vrlo važno educirati vlasnike o smanjenju kalorijskog unosa i kontroli tjelesne težine te izboru odgovarajuće prehrane.

Kastrirane životinje sklonije su debljanju pa treba smanjiti unos kalorija

